

Брюксел, 16.3.2016 г.
COM(2016) 155 final

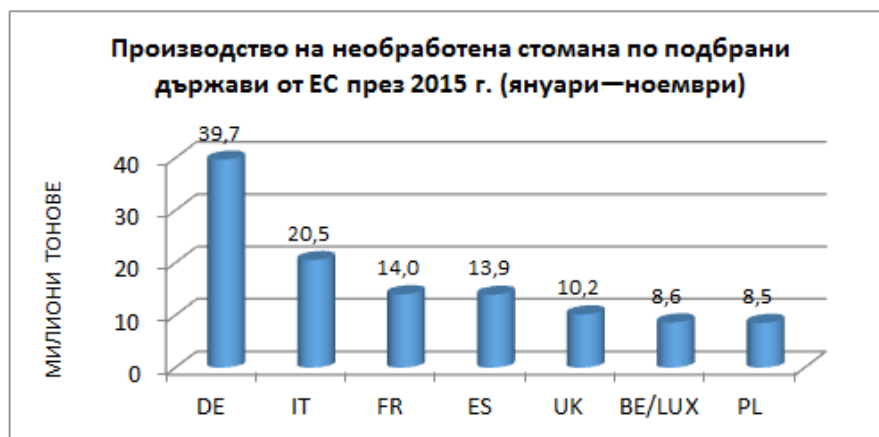
**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА
ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА**

Стоманодобив: запазване на устойчивите работни места и растежа в Европа

1. ЕВРОПЕЙСКАТА СТОМАНДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ И ОСНОВНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД НЕЯ

Стабилната промишлена база е от съществено значение за икономическия растеж в Европа, за запазването на устойчиви работни места и за нашата конкурентоспособност на световните пазари.

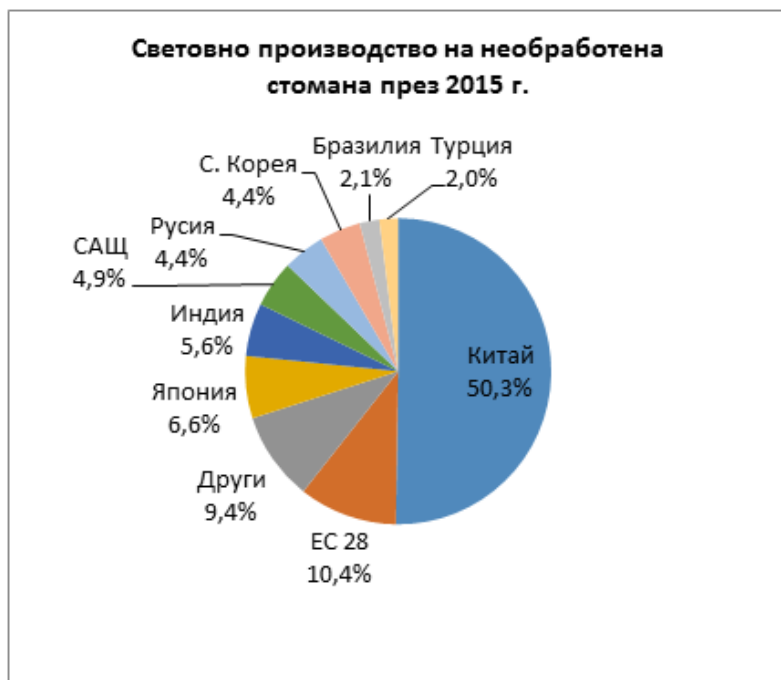
Силната стоманодобивна промишленост е в основата на много промишлени вериги за създаване на стойност. Стоманодобивната промишленост в Европа има годишен оборот¹ от 166 милиарда евро и тя е източник на 1,3 % от БВП на ЕС. През 2015 г. тя е осигурила 328 000 преки работни места в ЕС и още по-голям брой работни места, зависими от нея. Европейският стоманодобив се характеризира с модерни, енергийно ефективни и нисковъглеродни заводи, произвеждащи продукти с висока добавена стойност или специализирани продукти за световния пазар въз основа на изключителна мрежа за НИРД. Европейският съюз е вторият по големина производител на стомана след Китай, като произвежда средно 170 милиона тона необработена стомана годишно. Европейската стоманодобивна промишленост продължава да бъде световен лидер в силно специализирания в технологично отношение продуктов сегмент.

Въпреки силният ѝ потенциал, през последните няколко години конкурентната позиция на Европа на световния пазар на стомана се влоши. Макар световното търсене да остана голямо след икономическата и финансовата криза, икономическият спад в Китай и други бързоразвиващи се икономики се отрази отрицателно на световното търсене на стомана от 2014 г. насам. Освен това свободният производствен капацитет в някои трети държави, и най-вече в Китай, нарасна значително. Само в Китай свръхкапацитетът се оценява на около 350 милиона тона² — почти два пъти повече от годишното производство на Съюза.

¹ 2014 г.

² Разлика между цифрите на ОИСП (2015 г.) за капацитета и действителното производство на стомана (Световна стоманодобивна асоциация, 2015 г.)

Неотдавна свръхпроизводството на стомана доведе до изключително голямо увеличаване на износа, което дестабилизира световните пазари на стомана и понижи нейните цени в световен мащаб. През последните три години нарасна вносът в ЕС на стомана от Китай. Пазарните цени за някои стоманени продукти се сринаха с до 40 % поради голямото увеличение на обема. Някои трети страни реагираха, като наложиха търговски ограничения и други форми на търговски бариери. Освен това свръхкапацитетът доведе до безпрецедентна вълна от нелоялни търговски практики, нарушаващи равнопоставеността в световен мащаб. Тези търговски практики ще прехвърлят непропорционално тежестта на световния свръхкапацитет върху европейските производители и техните служители. Само за 2015 г. и началото на 2016 г. Комисията трябваше да започне десет нови разследвания във връзка с нелоялни търговски практики в стоманодобива.

Тези обстоятелства създават редица допълнителни дългосрочни предизвикателства, за които е необходим категоричен отговор на европейско равнище, с който да се помогне на стоманодобивния сектор да се адаптира, да създава нововъведения и да използва своя потенциал, изразяващ се в качество, авангардни технологии и висококвалифицирана работна ръка. Необходим е всеобхватен отговор от страна на промишлеността, държавите членки и институциите на ЕС.

2. ПОСРЕЩАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА

В отговор на тези развития са необходими краткосрочни и дългосрочни мерки. Вече бяха предприети действия, но са необходими непрекъснати, засилени съвместни усилия с по-силно чувство за неотложност, за да се реагира адекватно на различните предизвикателства. Възможно най-добре трябва да се използват всички инструменти, налични на европейско и национално равнище, за подпомагането на сектора и за придружаването на неговото модернизиране.

Състоянието на стоманодобивната промишленост в Европа заема едно от челните места в дневния ред на Комисията. По тази причина през февруари 2016 г. Комисията беше домакин на конференция на високо равнище, посветена на енергоемките отрасли, чиято цел бе да се направи преглед на взетите в настоящия контекст мерки, включително прилагането на приетия през 2013 г. План за действие за стоманодобивната промишленост³. Въпросът беше обсъден също на заседанията на Съвета по конкурентоспособност през ноември 2015 г. и през февруари 2016 г., както и с Европейския парламент в контекста на неговата резолюция относно „Развитие на устойчива европейска промишленост за неблагородни метали“⁴ през декември 2015 г. Групата на високо равнище по въпросите на енергоемките отрасли осигурява форум за дискусии между всички заинтересовани страни.

Комисията изпълнява и укрепва още повече действията, които облекчават незабавно промишлеността и възстановяват равнопоставеността. Необходими са обаче съвместни усилия, за да се постигне напредък. Краткосрочните мерки няма да са достатъчни да гарантират дългосрочната конкурентоспособност и устойчивост на енергоемки индустрии като стоманодобива. Тяхното бъдеще зависи от способността им да приемат модернизацията и да въвеждат иновации. Положените в миналото усилия бяха възнаградени, като стоманодобивът в ЕС стана по-динамичен, новаторски и ориентиран към клиентите. Тези усилия трябва да бъдат подпомагани и ускорени, за да се справим с днешните предизвикателства.

Европейският съюз и неговите държави членки могат да помогнат на стоманодобива и на други енергоемки отрасли, като насърчават инвестициите и създават благоприятна стопанска среда. За тази цел допринасят силната концентрация на Комисията върху работните места и растежа, както и стратегически инициативи като инвестиционният план и съюзът на капиталовите пазари, стратегията за единния пазар, стратегията за цифровия единен пазар, енергийният съюз и кръговата икономика. Освен това редица европейски инструменти за финансиране могат да помогнат за провеждането на необходимите реформи и за смекчаването на проблемите, възникнали по време на неизбежната трансформация на отрасъла на неблагородните метали. Те трябва да се използват ускорено и в максимална степен.

А. ЕФЕКТИВНА И ОТГОВОРНА ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

Съвместни действия за укрепване на нашата защита срещу нелоялни търговски практики

Комисията налага рекорден брой мерки за търговска защита, за да компенсира вредния ефект от дъмпинга върху европейския стоманодобив. Ефикасността и ефективността на нашите действия могат обаче да бъдат значително укрепени, ускорени и подобрени още повече, ако държавите членки подкрепят усилията на Комисията.

³ COM(2013)0407.

⁴ P8_TA(2015)0460/ A8-0309/2015

Настоящите усилия за укрепване на търговската защита

Броят на мерките за търговска защита, свързани със стоманените продукти, достигна общо 37, като 16 от тях се отнасят до вноса от Китай. Темпът на приемане на мерки бе ускорен, като през 2014 г. бяха наложени пет мерки, а през 2015 г. — седем. Комисията мобилизира допълнителни инструменти, например като понастоящем открива разследвания на основание заплахата от причиняване на вреда. Освен това Комисията осигурява действително облекчение за промишлеността преди налагането на временни мерки. Това се постига чрез регистрирането на вноса преди приемането на временни мерки. Това дава възможност на Комисията да прилага с обратно действие окончателни антидъмпингови мита три месеца преди приемането на временни мерки, когато са изпълнени съответните правни условия.

Допълнителни усилия за ускоряване на процеса

Комисията ще използва незабавно наличното поле за действие с цел да ускори още повече приемането на временни мерки. Например, настоящата практика е да се провеждат консултации с държавите членки в рамките на комитета преди да бъдат приети временни мерки, но има възможност да се разшири използването на писмени консултации. В случай на изключителна спешност, временни мерки могат да бъдат наложени, след като държавите членки бъдат уведомени. Комисията ще оптимизира допълнително своите вътрешни процедури, ще следва по-стриктен подход при обработката на исканията за удължаване на сроковете за отговори на въпросника, а когато е осъществимо, ще рационализира изслушванията, като ги групира. Това ще позволи цялата процедура да се ускори с поне един месец.

Модернизиране на инструментите за търговска защита

- За допълнителното подобряване на ефикасността и ефективността на действията на ЕС трябва да бъдат модернизираны инструментите ни за търговска защита. За тази цел преди три години Комисията представи всеобхватен пакет⁵. Европейският парламент прие своя доклад на първо четене. Някои държави членки обаче досега възпрепятстваха напредъка по това досие в Съвета. Крайно време е реториката да бъде подкрепена с дела и пакетът за модернизиране да бъде приет бързо.
- Освен това неотдавнашният опит показва, че трябва да се помисли за допълнителни реформи, като се вземат предвид междуинституционалният дебат и последните развития: например, обосновката за премахването на правилото за

⁵ В сравнение с други юрисдикции, инструментите на ЕС за търговска защита се основават на участието на държавите членки в ключови етапи от разследването. От Комисията се изисква, наред с другото, да извърши цялостен анализ на интереса на Съюза, както и да изчисли подробно вредата, за да приложи правилото за по-ниското мито. Съгласно правилото за по-ниското мито ставката на антидъмпинговото мито се равнява на дъмпинговия марж или на маржа на вредата, ако последният е по-нисък, което води до по-ниски мита. Това правило е задължително по силата на антидъмпинговото законодателство на ЕС, докато съгласно правилата на СТО то е просто препоръчително. Търговските партньори, намиращи се в сходно на ЕС положение, не прилагат правилото за по-ниското мито.

по-ниското мито трябва да се прилага също към стоманодобива и по-общо към ситуации, при които на пазара на държавата износител се извършват значителни нарушения. Освен това, що се отнася до изчисляването на маржа на вредата, може да е целесъобразно целевата печалба да бъде определена по-добре, за да се гарантира, че вредата е отстранена по адекватен начин.

- Възможно е и трябва да бъдат предприети допълнителни стъпки, за които са необходими промени в основните регламенти⁶. Например трябва да бъдат коригирани междинните срокове, например тези за изготвянето на извадка от заинтересованите страни или за реакция на страните при оповестяването на основните факти и съображения. Освен това процесът на консултации на държавите членки следва да бъде рационализиран съществено. Това ще позволи цялата процедура да се ускори с един до два месеца⁷.
- Комисията призовава съзаконодателите да работят с нея по този неотложен въпрос и е готова бързо да направи посочените по-горе допълнителни предложения за реформа.

Освен това, предвид настоящия контекст и важноста на разглеждания въпрос, Комисията ще предложи система за предварителен надзор на стоманените продукти. Мерките за предварителен надзор са предвидени в инструментите на ЕС за защита и се основават на система за автоматично лицензиране на вноса. Те могат да бъдат въведени, когато тенденциите във вноса заплашват да причинят вреда на производители от Съюза.

Накрая, заинтересованите страни могат да представят своите становища по някои елементи от системата на ЕС за търговска защита като част от провежданата обществена консултация: с оглед на предстоящото изтичане на срока на действие на някои разпоредби от Протокола за присъединяването на Китай към СТО, Комисията анализира дали и ако изобщо как ЕС следва да промени отношението към Китай в антидъмпинговите разследвания след декември 2016 г. Преди да вземе становище по този въпрос Комисията извършва задълбочена оценка на въздействието и провежда консултации със заинтересованите страни. В оценката на въздействието внимателно ще се анализира потенциалното икономическо и социално въздействие на всяка промяна в отношението към Китай, като ударението ще бъде поставено най-вече върху работните места и ще бъдат взети предвид различията между държавите членки. Обществената консултация, започнала през февруари 2016 г., има за цел да събере мненията на заинтересованите страни относно възможностите, посочени от Комисията. За Комисията е ясно, че в този контекст не може да бъде взето решение без значителни преходни периоди и съществени смекчаващи мерки.

⁶ В съответствие с Насоките на Комисията относно по-доброто законотворчество, SWD(2015) 111.

⁷ Постигането на тази цел ще доближи значително Съюза до скоростта, с която мерки за търговска защита се налагат в други юрисдикции, въпреки по-взискателната и сложна правна уредба. Това обаче може да бъде постигнато единствено с активната подкрепа на държавите членки и на промишлеността.

Отстраняване на причините за световния свръхкапацитет

Освен мерките, предназначени да смекчат последиците от световния свръхкапацитет, Комисията търси решение с нашите основни партньори за причините, които са в основата на проблема. За глобален проблем е необходимо глобално решение.

За да възстанови равнопоставеността в световен мащаб, Комисията работи с основните партньори в рамките на различни форуми:

- На двустранно равнище Комисията създаде контактна група за стоманата с Китай, Япония, Индия, Русия, Турция и Съединените щати. Нейните заседания с Япония и Китай се състояха на 8 и 10 март 2016 г. На тези заседания Комисията обърна специално внимание на проблемите, свързани със свръхкапацитета. Комисията ще организира повече и по-чести срещи с някои от нашите основни търговски партньори в областта на стоманата, по-специално Китай.
- На многостранно равнище Комисията играе активна роля в комитета на ОИСР за стоманата. Вследствие на опасенията, изразени от ЕС и държави със сходни позиции по време на последното заседание, посветено на свръхкапацитета, най-вече в Китай, комитетът ще организира симпозиум на високо равнище, на който ще бъде обсъдено преодоляването на предизвикателството за намаляване на свръхкапацитета чрез структурна корекция.
- ЕС ще напомни на Китай в рамките на СТО необходимостта да спазва задълженията си, поети в рамките на СТО, относно прозрачността и предоставянето на субсидии. Той ще повдигне настоятелно този въпрос в СТО през юни 2016 г., когато партньорите на Китай ще направят преглед на търговската политиката на тази държава. Комисията проучва схеми за субсидиране в Китай, включително за стоманодобива. Тя ще използва всички налични подходящи средства и ще повдигне въпроса в рамките на Г-20, за да бъде преодолян свръхкапацитетът.
- Комисията насърчава трети държави да прилагат подходящите мерки на политиката, които отговарят на настоящите нужди на пазара. В рамките на споразумения за свободна търговия Комисията договаря правила за поведението на държавните предприятия и субсидиите и следи отблизо субсидиите в рамките на СТО. В този контекст Комисията ще се стерми към въвеждането на правила за субсидиите и държавните предприятия в своите преговори за инвестиционно споразумение с Китай. Намерението във всяко търговско споразумение да се договаря глава, посветена на енергията и суровините, е от особен интерес за стоманодобива и други енергоемки сектори.

Б. ИНВЕСТИЦИИ ДНЕС В МОДЕРНИЗИРАНА И УСТОЙЧИВА СТОМАНОДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ

Инвестиции в бъдещите решения и технологии за по-конкурентоспособна промишленост

Стоманодобивната промишленост е изправена пред дългосрочни предизвикателства, за които са необходими постоянни инвестиции в революционни технологии. Няколко фонда на ЕС активно подкрепят стоманодобивната промишленост в процеса на нейната модернизацията, като улесняват инвестициите и подпомагат разработването и внедряването на иновации. Тези възможности трябва да се използват в максимална степен.

Комисията се стреми да гарантира, че наличните възможности за финансиране подкрепят ефективно промишлеността в усилията ѝ за модернизиране:

- Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)⁸ помага за въвеждането на иновации също в стоманодобива, като покрива по-големите финансови рискове, свързани с новаторски проекти. ЕФСИ предоставя гъвкава подкрепа за конкретни проекти, като отстранява пазарни неефективности или разрешава неоптимални инвестиционни ситуации. По време на инвестиционния процес организаторите на проекти могат също да получат помощ от Европейския консултантски център по въпросите на инвестициите, за да подобрят качеството на проектите и да привлекат финансиране. Освен това стопанските проекти могат да увеличат своята видимост сред инвеститорите чрез Европейския портал за инвестиционни проекти. Първият заем от 100 милиона евро от ЕИБ по ЕФСИ вече помага на среден по големина италиански производител на стомана да привлече други инвеститори. Очаква се да бъдат мобилизирани общо 227 милиона евро инвестиции, което ще даде възможност на предприятието да модернизира и оптимизира своите продукти, процеси и екологични показатели, както и да запази водещото си място в тази област. Други предприятия вече установиха контакти с консултантския център. Други могат да се възползват днес от възможностите, предоставяни от тези нови инструменти.
- Възможностите от ЕФСИ се допълват с други средства от ЕС като „Хоризонт 2020“ и структурните фондове и могат и трябва да бъдат оптимално съчетавани. 44 милиарда евро от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) ще бъдат заделени за приоритетите, определени в стратегиите за научни изследвания и иновации в областта на интелигентната специализация. Региони в Чешката република, Словакия, Испания, Финландия и Швеция включиха сред своите приоритети подпомагането на модернизацията в тяхната стоманодобивна

⁸ Регламент (ЕС) 2015/1017 на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2015 г. за Европейския фонд за стратегически инвестиции, Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси и Европейския портал за инвестиционни проекти и за изменение на регламенти (ЕС) № 1291/2013 и (ЕС) № 1316/2013 — Европейски фонд за стратегически инвестиции, (ОВ L 169, 1.7.2015 г., стр. 1).

промишленост. Сътрудничеството между регионите с приоритети в стоманодобива предлага възможност за обмяна на опит в областта на политиките и новите технологии. Интегрираният стратегически план за енергийни технологии, представен от Комисията през октомври 2015 г., спомага за съсредоточаването на помощите за научни изследвания и иновации, както и на политическите действия в областта на енергийната ефективност, например чрез по-усъвършенствано използване на финансовата подкрепа и регулаторни мерки.

- Заедно с научни институти и други заинтересовани страни Програмата „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове подпомагат стоманодобивната промишленост в разработването, на фундаментални технологии в областта на ресурсната и енергийната ефективност по цялата верига за създаване на стойност. Модернизацията в стоманодобивния сектор се подпомага също и от Изследователския фонд за въглища и стомана с над 50 милиона евро годишно. Проектът за производство на стомана с изключително ниски равнища на въглероден диоксид (ULCOS) и последващите проекти, както и проектите, финансирани в рамките на публично-частното партньорство SPIRE⁹, са добър пример в това отношение.
- Чрез Европейското партньорство за иновации в областта на суровините отрасълът си сътрудничи със съответните участници на европейско, национално и регионално равнище за ускоряване на иновациите, които гарантират сигурни и устойчиви доставки както на първични, така и на вторични суровини.

Инвестиране в хората

Модернизирането на европейската стоманодобивна промишленост е свързано с инвестиции в хората и с увеличаване на възможностите за заетост.

Европа като социална пазарна икономика не може и не желае да се конкурира на основата на ниски заплати или влошаването на условията на труд и социалните стандарти. Европа трябва да се конкурира въз основа на иновации, авангардни технологии, високо качество и ефективност на производството. За това е необходим висококвалифициран персонал. Изграждането, управлението и поддържането на една съвременна и конкурентоспособна стоманодобивна промишленост е възможно само с добре обучена работната ръка. Запазването на промишленото ноу-хау и квалифицираната работна сила, по-специално що се отнася до младите хора, е важно предимство на сектора на неблагородните метали в ЕС. Затова необходимостта от инвестиции в човешки ресурси ще бъде в центъра на предстоящата Програма за нови умения, която ще е насочена към широк кръг икономически сектори, в това число и стоманодобивната промишленост.

В някои случаи структурните промени може да доведат до загуба на работни места. Това има сериозни социални последици за засегнатите работници, техните семейства и

⁹ Устойчива преработвателна промишленост посредством ресурсна и енергийна ефективност.

регионите, в които живеят. По Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) може да бъдат съфинансирани до 60 % от общите разходи на активните мерки по заетостта за подпомагане на работниците в намирането на нови работни места при значителни съкращения. Помощ по ЕФПГ вече беше предоставена на около 5 000 работници в сектора на производството на неблагородни метали и държавите членки имат възможност да поискат допълнителна помощ от ЕС в тази област.

От важно значение е да се помогне на работниците и местните икономики, засегнати от значителни премествания на дейности. За тази цел ЕС е разработил инструменти, с които да бъде подпомогната пригодността за заетост на работниците и да бъдат смекчени неблагоприятните социални последици от реструктурирането. Рамката за качество на ЕС за предвиждане на промените и реструктуриране¹⁰ може да спомогне за обединяването на дружествата, работниците и техните представители, социалните партньори и националните и регионалните органи за постигане на справедливо и социално отговорно управление на промените и реструктуриране. Комисията ще осигури участието на социалните партньори чрез съответните европейски комитети за социален диалог за изготвянето и изпълнението на необходимите мерки, например картографирането на работните места и потребностите от умения, мерките за насърчаване на вътрешната и външната мобилност.

Информирането и консултациите с работниците на равнище предприятие и на европейско равнище при транснационални въпроси са също от решаващо значение за разрешаването на проблеми, отслабването на конфликтите и разработването на добри практики за предвиждане на промяната и подготовката и управлението на реструктурирането по подходящ начин. Ето защо е важно държавите членки и съответните заинтересовани страни да приложат в пълна степен и да се възползват от инструментите, предоставени от ЕС¹¹, за посрещане на предизвикателствата пред стоманодобивната промишленост.

ЕС също така е готов да подкрепя по-всеобхватните усилия на държавите членки за провеждането на активни политики по заетостта, които имат за цел да осигурят на безработните уменията и квалификациите, които са им необходими, за да се върнат на пазара на труда. През 2015 г. Комисията представи предложение за подобряване на подкрепата за дълготрайно безработните и за подобряване на ефективността на активната политика по заетостта. 27 милиарда евро от Европейския социален фонд бяха заделени за мерки в областта на образованието, обучението и ученето през целия

¹⁰ COM (2013) 882.

¹¹ Директива 2009/38/ЕО за създаване на европейски работнически съвет или на процедура за информиране и консултации с работниците и служителите в предприятия с общностно измерение и групи предприятия с общностно измерение, Директива 2002/14/ЕО за създаване на обща рамка за информиране и консултиране на работниците и служителите в Европейската общност, Директива 2001/23/ЕО относно сближаването на законодателствата на държавите членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности, Директива 98/59/ЕО от 20 юли 1998 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки в областта на колективните уволнения.

живот. До 2023 г. се очаква над 10 милиона безработни участници да се възползват от ЕСФ, а 2,9 милиона да придобият квалификация благодарение на подпомагането по линия на ЕСФ. Вероятно е работниците, които са засегнати от реструктурирането, да отговарят на условията за професионално обучение, преквалификация и повишаване на уменията по линия на Европейския социален фонд в рамките на регионалните и националните оперативни програми. В допълнение, инвестициите в умения отговарят на условията за подпомагане от Европейския фонд за стратегически инвестиции.

Модерна политика в областта на конкуренцията за силна европейска стоманодобивна промишленост

Политиката в областта на конкуренцията е важен фактор за подпомагане на конкурентоспособността на европейските производители на стомана в дългосрочен план. Комисията приканва държавите членки да използват по най-добрия начин модернизиранията рамка на ЕС за държавната помощ, като адаптират подкрепата към своите съответни национални ситуации, приоритети и ограничения, в зависимост от възможностите по новата рамка.

С цел да осигури равни условия за европейските производители в международен план, Комисията полага усилия както на многостранно равнище в рамките на ОИСР и СТО, така и на двустранно равнище чрез своите споразумения за свободна търговия. Тя полага усилия за постигането на по-голяма прозрачност за всички субсидии и за създаването на механизъм за консултации и правила относно забраната на неограничените гаранции и помощта за реструктуриране на нежизнеспособни предприятия, които нарушават конкуренцията в най-голяма степен. Подкрепата на Европейския парламент и на Съвета за този подход е от решаващо значение.

Правилата на ЕС за държавната помощ имат за цел да се избегне надпреварата за субсидии на вътрешния пазар и да се насърчи справедливо отношение към ефикасните производители, които провеждат реструктуриране със собствени ресурси. Правилата за държавната помощ бяха изцяло модернизирани. Те позволяват помощ да се отпуска за насърчаването на глобалната конкурентоспособност на ефикасните производители с висока производителност. Държавите членки трябва да се възползват във възможно най-голяма степен от тази нова рамка, за да подкрепят стоманодобивната промишленост. По-специално

- по-голяма подкрепа би могла да се предоставя за трансгранични проекти за индустриални научни изследвания или технологии от общеевропейски интерес (ВПОИ).
- Правилата за държавната помощ за научноизследователски, развойни и иновационни дейности позволяват публична подкрепа да бъде отпускана с цел насърчаване на енергоемките потребители да разработят новаторски решения, като например технологии за улавянето и използването на въглерод (УИВ) , както и с цел преодоляване на различията с търговските партньори по отношение на частните разходи за инвестиции. При някои от тези помощи не се изисква до Комисията да бъде изпращано уведомление. Комисията е готова да помогне на националните органи при бързото определяне на такива мерки за подпомагане.

- По отношение на енергийните разходи в енергоемките промишлени отрасли държавите членки се приканват да компенсират непреките разходи за финансиране на схемите за подкрепа на енергията от възобновяеми енергийни източници.

Насоките за схемата за търговия с емисии (СТЕ) позволяват на държавите членки при определени условия да компенсират по-високите разходи за електричество в някои енергоемки отрасли вследствие на правилата за СТЕ, наложени на производителите на електроенергия (непреки разходи по схемата за търговия с емисии). В предложението на Комисията за реформа на СТЕ държавите членки се приканват да се възползват от тази възможност. По искане на отделни дружества Комисията също така е готова да предостави своевременно допълнителни насоки относно оценката по отношение на конкуренцията на дългосрочните договори за доставка на енергия.

В. ПРЕВРЪЩАНЕ НА РЕСУРСНИТЕ И ЕКОЛОГИЧНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ВЪВ ВЪЗМОЖНОСТИ

По-конкурентни цени на енергията в държавите — членки на ЕС

Полагането на по-големи усилия за насърчаване на енергийната ефективност и конкурентните цени на енергията са от ключово значение за конкурентоспособността и устойчивостта на енергоемките промишлени отрасли.

С оглед на неотдавнашния спад в цените на енергията, разходите за енергия може да се считат за не толкова важна част от производствените разходи. Цените на едро на енергията, използвани като приближение на цените на енергията, заплащани от енергоемките отрасли, в момента са на исторически ниски нива, сравними с най-ниските равнища, достигнати през последното десетилетие, или с равнищата на цените от времето след икономическата криза¹². Въпреки това тези цени в Европа продължават да се различават, като често пъти това се дължи на данъците и налозите, които са от правомощията на държавите членки. Все още са налице съществени разлики в цените на енергията между търговските партньори, но през последните месеци те се развиват положително, и по-специално по отношение на САЩ. Налице е доближаване на цените

¹² Цените на природния газ са на най-ниско равнище за последните шест години (13 EUR/MWh). Цените на електроенергията намаляват, след като през 2012 г. достигнаха най-високото си равнище (66 EUR/MWh). В момента те са на най-ниското си равнище от дванадесет години насам (30 EUR/MWh). Цените на въглищата, които са от значение за стоманодобивната промишленост, също са намалели значително през последните няколко години и в началото на 2016 г. те са по-малко от половината от равнището на цените преди пет години. На последно място, наскоро цените на петрола достигнаха най-ниското си равнище от 12 години насам.

на енергията на международните пазари и разликите в цените се завръщат към нивата отпреди кризата¹³.

Цените на енергията обаче са много нестабилни и биха могли отново да нараснат. За да може да ги задържи, Европа трябва да ограничи енергийното потребление, включително чрез насърчаване на по-голяма енергийна ефективност на своята промишленост, както и да насърчи конкурентни цени на енергията, като използва потенциала на единния пазар и регионалното сътрудничество. В подкрепа на тези цели Комисията скоро ще представи няколко инициативи в рамките на енергийния съюз, например предложенията относно структурата на пазара на електроенергия, управлението, енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност. В доклада за цените и разходите за енергия, който Комисията възнамерява да представи през лятото на 2016 г., също ще бъде оценена предсказуемостта на цените на електроенергията през периода на високи капиталови инвестиции в енергийно ефективни технологии и технологии с малки въглеродни емисии по енергоемки сектори, и той ще допринесе за повишаването на прозрачността и разбирането на разходите за енергия. Съществуват различни възможности за финансиране от ЕС за подкрепа на енергийната ефективност, като например по ЕСИ фондовете и Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕСИФ). Така например, за периода 2014—2020 г. по ЕСИФ ще бъдат предоставени средства в размер на 5,7 милиарда евро за подпомагане на енергийната ефективност на промишлеността на ЕС, екологичните производствени процеси и ефективното използване на ресурсите.

Преразглеждане на схемата на ЕС за търговия с емисии

Иновациите могат да помогнат на стоманодобивния сектор да остане конкурентоспособен и да се приспособи към новата реалност, свързана с изменението на климата

По-ниските разходи за въглеродни емисии, дължащи се на по-малко амбициозните политики в областта на климата, все още предоставят на някои производителите от трети държави нелоялно конкурентно предимство спрямо европейските им конкуренти. Макар Споразумението от Париж да е от ключово значение и да изпраща ясен сигнал на инвеститорите, предприятията и политиките, че глобалният преход към чиста енергия ще продължи, все още остава рискът от неравносечно конкурентно положение. С оглед на това в предложението за преразглеждане на схемата за търговия с емисии¹⁴ Комисията предлага да разпредели безплатните квоти по такъв начин, че енергоемките промишлени отрасли, в това число стоманодобивът, да получават подходящо равнище на подкрепа и да продължават да облагодетелстват стопанските оператори с най-добри резултати. Със стратегическото решение на Европейския съвет

¹³ Цените на газа в ЕС сега са два пъти (2,1 пъти през януари—февруари 2016 г.), а не четири пъти по-високи от цените в САЩ като през 2012 г. Цените на електроенергията в ЕС понастоящем са около 60—70 % по-високи от тези в САЩ, а не два пъти по-високи, както беше през 2012 г. В момента цените на газа в Япония са малко по-високи от цените в ЕС (1,1 пъти през 2016 г.), а цените на електроенергията са 1,8 пъти цените на ЕС.

¹⁴ COM (2015) 337.

да се запази режимът на безплатно разпределение на квоти след 2020 г. и с предложените разпоредби относно изместването на въглеродни емисии към настоящия момент беше постигнат правилният баланс. Предложението понастоящем се обсъжда в рамките на обикновената законодателна процедура и Комисията призовава съзаконодателите да постигнат възможно най-бърз напредък в рамките на тази процедура за приемането на реформираната схема за търговия с емисии, като при необходимост Комисията ще предостави допълнителна информация.

За да се насърчават инвестициите в иновации, като например технологични проекти за улавянето и използването на въглероден диоксид на , се предлага за тази цел да бъдат запазени около 400 милиона квоти за емисии след 2021 г. Освен това допълнителни 50 милиона от неразпределените квоти от периода 2013—2020 г. (които иначе биха били поставени в резерва за стабилност на пазара) ще бъдат заделени, за да може Фондът за иновации да започне да действа преди 2021 г. и да финансира проекти за подпомагане на навлизането на нови революционни технологии в промишлеността.

Затваряне на цикъла: кръговата икономика

Рециклирането на суровините има за цел да се намалят производствените разходи и въздействието върху околната среда. То ще доведе до разкриването на нови области на стопанска дейност, ще насърчи разработването на продукти и създаването на работни места.

Скрапът от стомана се използва от почти половината от сегашното първично производство на стомана в ЕС, което прави Съюза световен лидер в рециклирането на стомана. Производството на стомана от скрап прави производителите по-независими от вноса на суровини. Тъй като разходите, които производителите плащат за скрапа от желязо, представляват най-голяма част от производствените разходи за рециклирана стомана, подобряването на пазара за метален скрап в ЕС води до по-голяма конкурентоспособност на това производство. От момента на тяхното приемане през 2011 г., критериите за това кога даден отпадък престава да бъде отпадък за скрап от желязо и стомана спомогнаха за увеличаване на търсенето на рециклирана стомана.

С пакета за кръговата икономика Комисията предложи да бъдат увеличени процентите за рециклиране на отпадъци и също така системи за сортиране на отпадъци от строителство и разрушаване на сгради, както и да се подобри функционирането на схемите за разширена отговорност на производителя. Комисията ще разработи специални насоки, които да се използват при обектите за разрушаване, и ще улесни превоза на отпадъци между държавите членки. С тези мерки се цели да бъдат постигнати по-ефективни вериги на доставка и подпомогнато създаването на истински единен пазар на вторични суровини.

Освен това пакетът за кръговата икономика съдържа няколко мерки, насочени към насърчаване на новаторските промишлени процеси. Например индустриалната симбиоза позволява отпадъци или странични продукти от един отрасъл да се превърнат в суровини за друг отрасъл, като по този начин се създават нови пазарни възможности. Като насърчава тези процеси, пакетът ще допринесе за повишаване на материалната и енергийната ефективност на индустриалните процеси и за повишаване на разходната конкурентоспособност чрез улесняване на остойностяването на страничните продукти, като например стоманена шлака, а не чрез налагането на големи разходи за

отстраняването на отпадъци. Друг пример е използването на съдържанието на газовете от доменни пещи чрез улавяне и използване на въглерод.

Освен това ЕС предприе важни стъпки за увеличаване на прозрачността на международните пазари на суровини и на свързаните с тях пазари на деривати, не на последно място за важни суровини с голям риск от недостиг на снабдяването.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Европейската стоманодобивна промишленост е изправена пред редица сериозни предизвикателства, които се засилват в резултат на световния свръхкапацитет, драстичното увеличение на световния износ и безпрецедентна вълна от нелоялни търговски практики. Комисията осъзнава тези предизвикателства и предприема бързи и решителни действия в редица области на политиката. Въпреки че преди всичко самият сектор е отговорен за своето приспособяване и за въвеждането на иновации за справяне с тези предизвикателства по устойчив начин, Европейският съюз и неговите държави членки могат да подкрепят тези усилия чрез запазване на равнопоставени условия на конкуренция, насърчаване на инвестициите, по-специално в квалифицирана работна сила, както и чрез създаване на благоприятна бизнес среда. Участието и редовните консултации с всички заинтересовани страни по структуриран начин, включително на местно равнище, са особено важни в този контекст.

Комисията предприема решителни действия в отговор на нелоялните търговски практики, свързани със свръхкапацитета в световен мащаб. В допълнение към сегашните рекордни равнища на съществуващите мерки за търговска защита, тя ще търси допълнителни възможности, за да се ускори приемането на такива мерки. Съзакондателите трябва спешно да приемат предложението на Комисията за модернизиране на търговската защита. Ще бъдат предложени допълнителни реформи за по-нататъшно повишаване на ефективността на тези инструменти. Комисията възнамерява да въведе система за предварителен надзор в сектора на стоманените продукти. Тези допълнителни усилия обаче ще бъдат успешни само с подкрепата и действията на другите държавите членки, другите институции на ЕС и самия отрасъл.

Дългосрочните предизвикателства пред стоманодобивния сектор няма да изчезнат. Редица инвестиционни инструменти и целенасочени политики в области като търговията, иновациите, конкуренцията или енергийния съюз ще помогнат на стоманодобивния сектор да се конкурира чрез иновации, ресурсна ефективност, модернизация и реформи. Всички тези инструменти, осигурени от Европейския съюз, трябва да се използват своевременно и по възможно най-ефективен начин.

Накрая, модернизирането на стоманодобивната промишленост е свързано и с инвестирането в хората. Много от инструментите в тази област са в ръцете на държавите членки, но Съюзът ще предостави значителна финансова и друга подкрепа, включително чрез Европейския социален фонд и, ако бъдат необходими бързи съкращения на работни места, чрез Европейския фонд за приспособяване към глобализацията, по който се подпомага преквалификацията на съкратените работници. С предстоящата Програма за нови умения Комисията се стреми да постигне общ ангажимент за инвестиране в хората и в техните умения, в тясно сътрудничество с държавите членки и социалните партньори.

Настоящите предизвикателства пред стоманодобивната промишленост са сериозни, но те могат да бъдат преодоляни, ако всички заинтересовани страни работят заедно в дух на лоялно сътрудничество. Комисията ще продължи да наблюдава отблизо положението в стоманодобивната промишленост, готова е, ако това е необходимо, да предприеме допълнителни действия, и призовава държавите членки да подкрепят съвместните европейски усилия и инициативи с по-голямо чувство за неотложност. Нямаме време за губене, ако искаме да запазим устойчивите работни места и икономическия растеж в Европа.